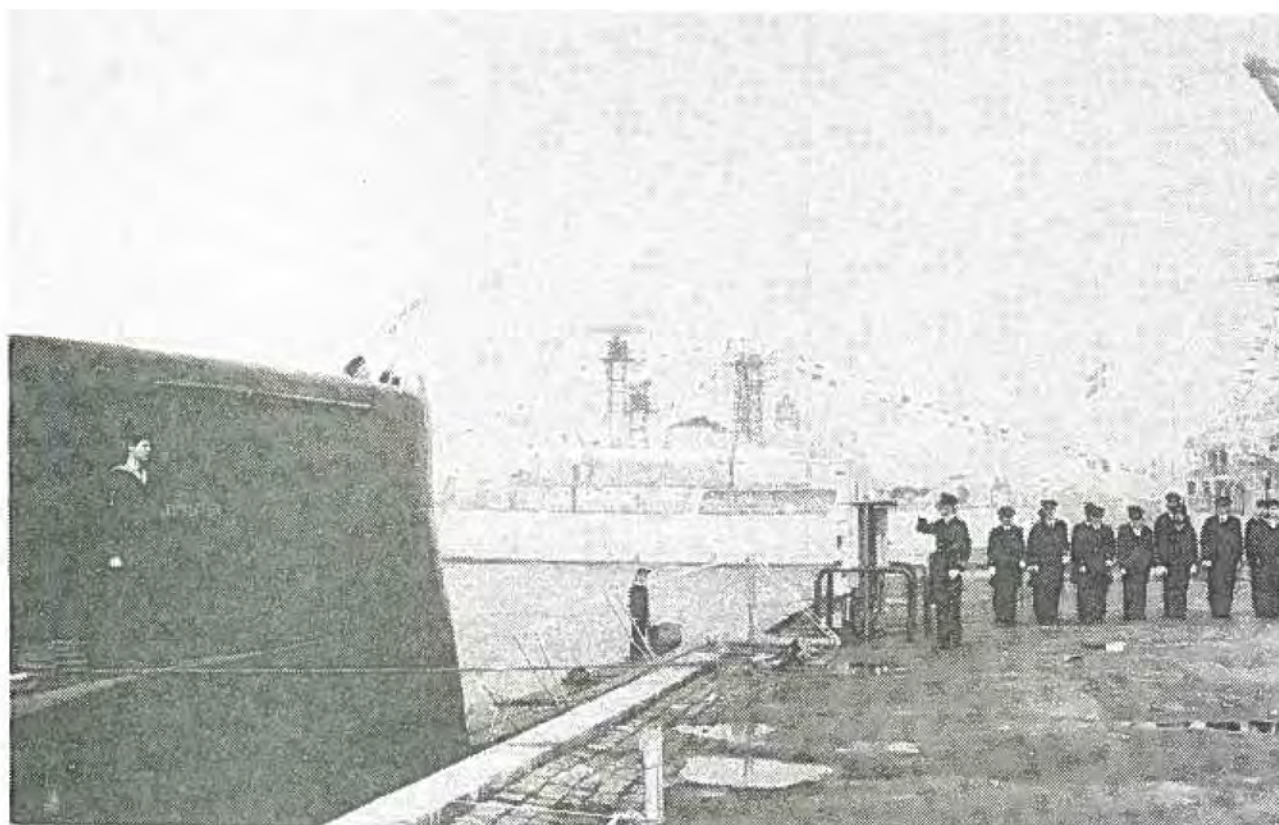

601 1st 15/2-90
611: 1st 15/2-90

2/90
29 JAN 1990

SØVÆRNS- ORIENTERING

Kommandohejsning i TUMLEREN på Holmen 20 OKT 1989.

(SMK FOT)

"Ny" undervandsbåd

Den 20 OKT 1989 blev en mærkedag for søværnet. Forsvarsmi-
nister Knud Enggaard navngav den første "nye" undervandsbåd.
Undervandsbåden fik navnet TUMLEREN.

TUMLEREN er den første af en serie af 3 rekonditionerede
tidligere norske KOBLEN-klasse undervandsbåde som vil tilgå Det

danske Søværn inden 1992.

TUMLEREN-klassen har følgende dimensioner:

længde: 47 m

bredde: 4,6 m

dybgang: 4,3 m

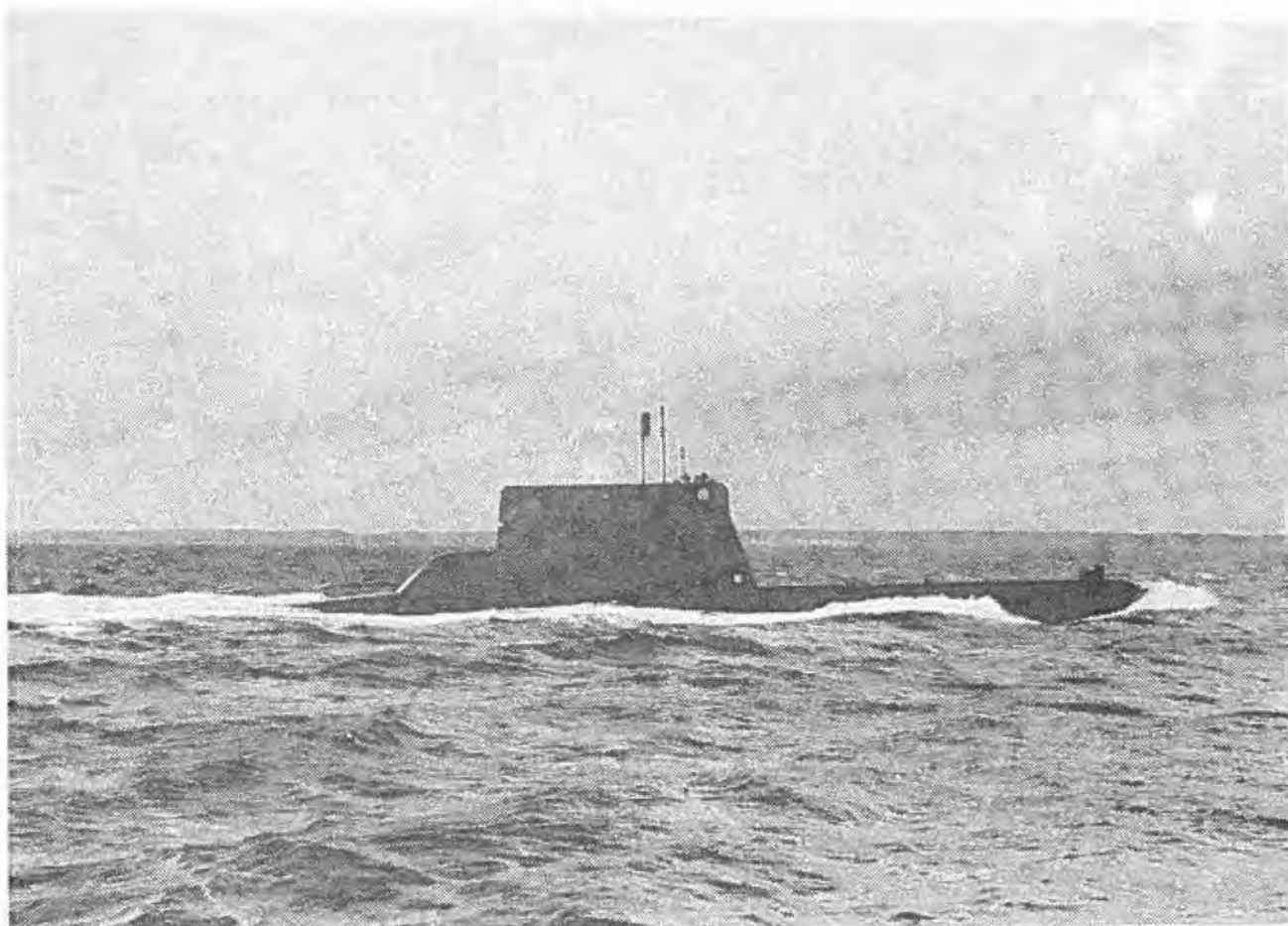
Under rekonditioneringen er undervandsbåden blevet forlænget og har fået installeret ny ildledning, hydrofon, ESM-system og andre elektronikkomponenter i forbindelse hermed. Yderligere er TUMLEREN blevet forsynet med en flange som muliggør redning af besætningen ved hjælp af den amerikanske Deep See Rescue Vehicle (DSRV) eller den svenske Ubåts Rädnings Farkost (URF).

TUMLEREN højeste kommando samme dag, og allerede den efterfølgende uge var undervandsbåden ude på sin første mission ved deltagelse i STANAVFORLANT, som er beskrevet i næste artikel i dette nr. af Søværnsorientering. TUMLEREN vendte tilbage til København i begyndelsen af december måned.

H. SVINNES HANSEN
Daværende Chefer for Søværnets Materielkommando og Søværnets Operative Kommando, Forsvarsministeren, daværende *K. H. GARDE* Forsvarschef samt Chefen for TUMLEREN efter navngivnings- og kommandohejsningsceremonien.

(SMK FOT)

Den "nye" undervandsbåd TUMLEREN under forlægning.

(SMK FOT)

Undervandsbåden TUMLEREN' s deltagelse i STANAVFORLANT

TUMLEREN (TUML) afgik 24 OKT 1989 fra Flådestation København kun fire dage efter at være blevet navngivet og have hejst kommando. Under forlægning til et øvelsesområde, hvor TUML skulle møde Standing Naval Force Atlantic (SNFL), blev Flådestation Frederikshavn anløbet for de sidste forberedelser, inden TUML skulle indgå i styrken. 26 OKT indgik TUML i SNFL, og i den følgende uge frem til 2 NOV forlagde TUML neddykket mod øvelsesområdet "Devils Hole" i Nordsøen. Vel ankommet til øvelsesområdet påbegyndte den nu fuldtallige styrke antiubådsøvelser frem til 6 NOV, hvor SNFL dog uden TUML forlagde mod Rosyth. TUML forblev i øvelsesområdet for at deltage i en øvelse med den hollandske

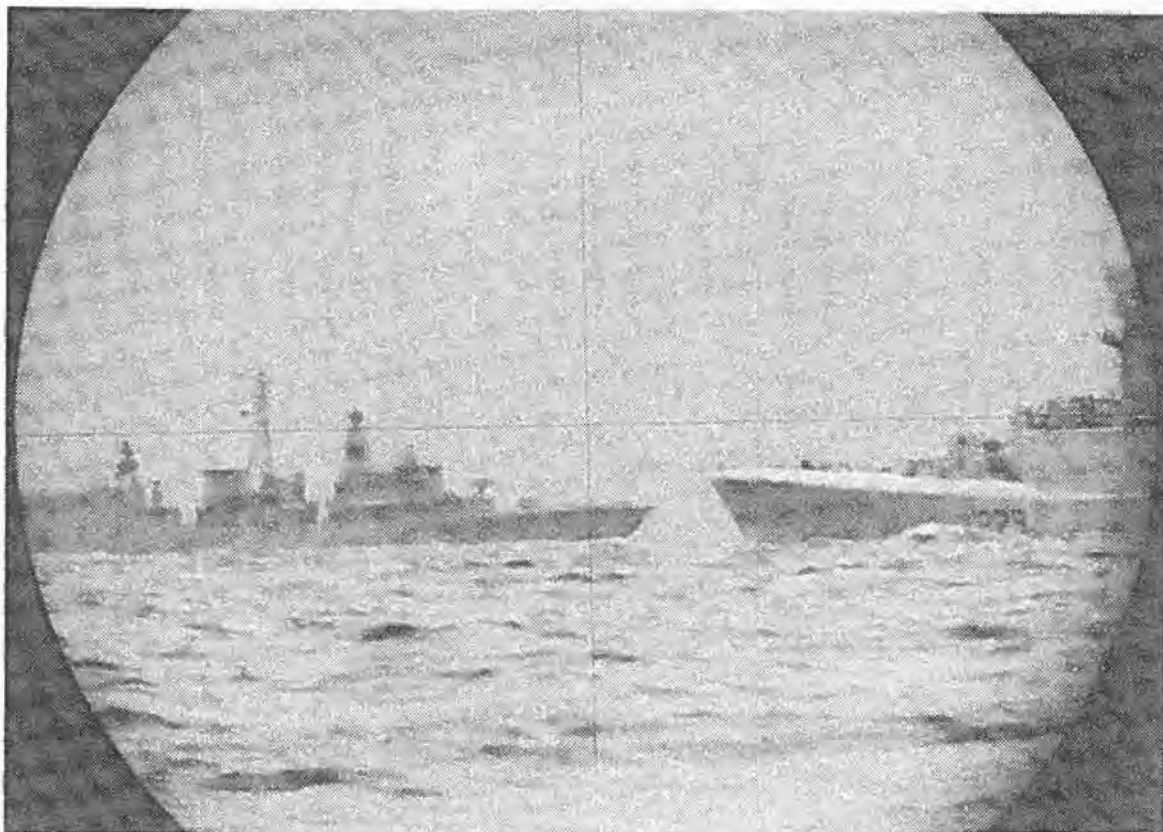
destroyer/fregat-eskadre frem til den 8 NOV, hvorefter TUML forlagde mod Peterhead med ankomst 9 NOV. Dagene frem til 14 NOV blev benyttet til klargøring til "Joint Maritime Course (JMC) 893", samt til en velfortjent hvilepause.

NATO Standing Naval Force Atlantic enheder i efteråret 1989.
(SNFL FOT)

I Peterhead fik TUML følgeskab af den norske ubåd KOBLEN og den vesttyske ubåd U-18. TUML deltog i JMC 893 14 til 21 NOV startende med en "work-up" fase med forskelligartede øvelser for deltagerne for herefter at overgå til en "combat" fase, hvor alle aspekter af søkrigsførelse blev afprøvet. Et af højdepunkterne for TUML var en neddykket forlægning gennem det meget strømfyldte Pentland Firth stræde, hvor TUML på et tidspunkt gjorde en fart over grunden på 15 knob, heraf var ca. 10 knob medgående strøm. Efter JMC 893 anløb TUML 21 NOV Rosyth og var her for

første gang siden sin indtræden i SNFL placeret sammen med de øvrige SNFL enheder. SNFL bestod af FGS EMDEN (kommandoskib), USS MAHAN, HCMS OTTAWA, HMS EDINBURGH, HNLMS WITTE DE WITH, BNS WIELINGEN, HNOMS NARVIK, RFA GREY ROVER og HDMS TUMLEREN.

Kommandoskibet FGS EMDEN og HCMS OTTAWA under ASW-øvelse.

(TUML FOT)

Efter et vellykket ophold forlagde SNFL og TUML til Amsterdam med ankomst 30 NOV. Herefter blev et halvt års SNFL-aktivitet afsluttet med forskellige arrangementer, hvorefter styrkens enheder afgik 4 DEC for påbegyndelse af forlægning til hjemhavne og klargøring til juleferien. TUML forlagde gennem Kieler-kanalen og ankom til Flådestation København 6 DEC efter 6 ugers deltagelse i SNFL.

(TUML)

Legatuddeling på Forsvarsakademiet

Chefen for Forsvars-
akademiet og
orlogskaptajnen ved
legatuddelingen.

(FAK FOT)

I forbindelse med Forsvarsakademiets årsdag den 1 NOV 1989 har orlogskaptajn L. R. Christophersen modtaget en legatportion af Hovedorganisationen af Officerer af A-liniens (HOA) legat for kursusedtagere på Forsvarsakademiet.

Legatet blev overrakt af Chefen for Forsvarsakademiet, der i sin motivering bl.a. fremhævede, at orlogskaptajnen i forbindelse med gennemgang af videreuddannelsestrin II for militære ledere (Stabskursus) har markeret sig som en særdeles dygtig elev i hele bredden af stabskursus'fag, samt at han har gennemført kursus med megen tilfredsstillende resultat.

(FAK)

Færøske praktikanter sejlads med Inspektionsskibet VÆDDEREN

I perioden 16-27 NOV 1989, tilbragte to færøske praktikanter fra Vestmanna skole, 10. klasse, tiden med sejlads på inspektionsskibet VÆDDEREN (VDRN).

Også i vore nordlige amter har der vist sig stor interesse blandt unge mennesker for at komme i praktik i Søværnets sejlen-
de enheder, og VDRN havde derfor tilrettelagt et alsidigt praktikprogram for de to praktikanter tid ombord.

Programmet indeholdt bl.a. tjeneste i skibets forskellige divisioner, orientering ved divisionsofficerer og befalingsmænd om divisionernes virke samt deltagelse i skibets pålagte opgaver herunder fiskeriinspektionsboarding, helikopterflyvning, O-rumsøvelser samt deltagelse i forskellige arbejder i teknikdivisionen.

De færøske erhvervspraktikanter Hildihjartur Olsen og Hogni Johannesen fra Vestmanna på Streymoy før flyvning med VÆDDEREN's helikopter.

(VDRN FOT)

Praktikanterne udviste stor interesse og spørgelyst, og den efterfølgende feed-back gav skibet indtryk af, at færøske praktikanter udviser lige så stor interesse for Søværnets virke som praktikanter fra Danmark.

Fremtiden vil vise, om der fra de atlantiske dele af kongeriget i stigende grad vil melde sig interesserede til tjeneste i vor marine.

I december måned har VDRN atter en færøsk praktikant ombord for sejlads med skibet.

(VDRN)

Idrætslivet i inspektionsskibene

I 1989 har der været en del aktivitet indenfor emnet idræt, om bord i inspektionsskibene INGOLF og BESKYTTEREN på togt ved henholdsvis Grønland og Færøerne. På grønlandstogtet hører også besøg på Island, der er base i perioden hvor skibene er på østkysten.

Det viser sig, at civilbefolkningen på Færøerne, Island og Grønland er meget interesseret i at dyrke idræt, og kan de få et fremmed hold at dyste med skærper det interessen.

Det er specielt fodbold og håndbold man kan dyrke med klubberne i land, medens motionsløb kan iværksættes enkeltvis, i hold eller som konkurrence alt efter temperament om bord. Ved Færøernes og Grønlands Kommandoerne (FRK og GLK) kan man være heldig og få enkelte pladser til badminton. Ved GLK er der en mindre hal til boldspil, der ligeledes kan anbefales. På Færøerne er det ofte muligt, at låne udendørs fodboldbaner i de perioder hvor skoler og klubber ikke bruger disse. Idrætshaller er derimod svære at låne, idet disse er belagt indtil midnat.

Når man arrangerer kampe mod de lokale, kan man godt komme til at møde deres førstehold med store nederlag til følge, men det er ofte muligt at få kampene sat på et plan der passer. Det har vist sig, at besætningerne har været meget positive overfor

arrangementerne, selvom de tit giver nederlag.

Kontakter til klubberne i land kan nemt fås igennem havnemesteren, politiet eller menigmand i den pågældende by.

Derudover har der som noget nyt været afholdt kurser i uddannelse til håndbolddommer. Kurserne giver efter aflagt prøve ret til at virke i klubberne under Dansk Håndbold Forbund. Der blev i INGOLF uddannet 12 og i BESKYTTEREN 10 mand, der nu er/kan starte med at dømme udi det ganske land.

Der blev taget kontakt til Dansk Regel Kommite (DRK), der formelt står for al uddannelse af dommere i Danmark, og eksamen aftalt ved hjemkomst til Flådestation Frederikshavn, ligesom materiale blev opsendt. Begge besætninger gik seriøst til sagen og efter en teoretisk gennemgang af reglerne blev 6-8 tidligere eksamensopgaver løst. Der blev løbende tilført erfaringer fra praktisk dommergerning, og det viste sig, at dette var tilstrækkeligt til at alle eleverne bestod med glans. Formanden for DRK der forestod eksaminationerne var meget overrasket, dels over det fine resultat og dels over initiativet.

Ovenstående fritidsaktiviteter kan anbefales iværksat overalt i Søværnets skibe på togt, til glæde for besætningerne, der meget gerne vil være med til idræt, og der findes mange andre aktiviteter, der kan bruges, kun fantasien sætter begrænsningerne.

(BSKN-A)

Luftdrop af reservedele til Inspektionsskibet VÆDDEREN

Under fiskeriinspektionsflyvning ved Færøerne 24 NOV 1989 udførte ESK 721 GULFSTREAM GIII-fly luftdrop af reservedele til Inspektionsskibet VÆDDEREN (VDRN).

Lufthavnen på Vagar var på dette tidspunkt lukket for beflyvning, hvorfor en alternativ metode til fremsendelse af reservedele til skibet måtte anvendes.

En i forvejen udarbejdet luftdropprocedure blev anvendt, og VDRN fik derved sine reservedele frembragt. Proceduren går ud

på, at inspektionsskibet tager GIII-flyet i positiv kontrol (beordrer kurser, fart og højder), og dirigerer dette ind på parallelkurs med skibet i en afstand af 300 meter. Når flyet er tværs af skibet, nedkastes dropcontaineren, der samles op ved skibets foranstaltning.

Danish Airforce 313 klar til drop over VÆDDEREN på Bill Bailey Banke vest for Færøerne.

(VDRN FOT)

VÆDDEREN's gummibåd afhenter dropcontaineren.

(VDRN FOT)

Danish Airforce 313
har netop droppet
sin container med
reservedele til VÆD-
DEREN.

(VDRN FOT)

Droproceduren er udarbejdet til dropoperationer under dårlige sigtbarhedsforhold. Imidlertid anvendes den nu oftere ved GIII-frembringelse af reservedele til inspektionsskibene i Nordatlanten, hvilket har forkortet leveringstid af vigtige reservedele væsentligt, når normal fremsendelsesmåde ikke kan anvendes.

(VDRN)

Dykkerkursus

6 DEC 1989 afsluttede 17 elever dykkeruddannelse SDS 101 ved Søværnets Våbenskole, Dykkerkursus (SDS). SDS uddannelsen, der følger internationale normer for erhvervsdykkeruddannelse, er landets eneste anerkendte uddannelse til at kunne drive næring som erhvervsdykker. Kursuspladserne er derfor fordelt mellem civile ansøgere og personel indstillet af søværnet. Uddannelsen giver ret til at udføre dykkeropgaver til en dybde af 50 m.

Det aktuelle kursus påbegyndtes 9 OKT 1989 i SDS gamle male-
riske skolebygning på Holmen.

Den indledende uddannelse, der gennemføres på Holmen, star-

ter hver dag kl. 0630 med distancesvømning på 750 eller 1500 m i tømmergraven. Resten af arbejdsdagen er delt ligeligt mellem teoretisk undervisning og praktisk dykning.

Dykkerkursus 101 III 1989 på Holmen.

(SMK FOT)

Eleverne bibringes således teoretiske og praktiske færdigheder samt den fysiske form, der er en nødvendighed i dykkergeringen. Et vægttab hos enkelte elever på 4 - 5 (overflødige) kg er ikke usædvanligt i løbet af kurset.

Efter 4 uger på Holmen deles dykkerholdet i to, hvorpå den ene halvdel gennemfører dybe dykninger i Agersø Sund med udgangspunkt fra Flådestation Korsør. Som platform for disse dykninger anvendes den dertil indrettede Orlogskutter LÆSØ. Anden halvdel af holdet fortsætter uddannelse på Holmen.

Efter ca. 2 uger bytter de to halve hold, således at alle elever gennemfører dykninger til 50 m.

Uddannelsen afsluttes samlet på Holmen, hvor eleverne eksamineres over for Industriministeriets dykkerprøvekommission. For SDS 101 III 1989 blev eksamen gennemført med særdeles fint resultat, og traditionen tro fandt kurset sin uformelle afslutning i det Københavnske natteliv.

Nogle tal fra SDS 101 III 1989:

- Logbogsførte timer under vand i alt:	565 t
- Gennemsnitlig dykkertid pr. elev:	33 t
- Luftforbrug under dykninger fra LÆSØ:	4 mio liter
- Iltforbrug under dykninger fra LÆSØ:	170000 liter
- Distance svømmet af hver elev:	19800 m

Foruden den almindelige dykkerudrustning (SCUBA), er eleverne uddannet i dykning med let slangedykkerudrustning og tungdykkerudrustning.

(SDS)

Indland kort

Midt i en fusionstid

Laane- og Sparekassen - for offentligt ansatte omdannes til aktieselskab, der etablerer en ny bank "Lån & Spar", skriver Laane- og Sparekassen - for offentligt ansatte. Bag den nye bank står 130 organisationer, der er samlet i 8 aktionærgrupper: Statstjenestemændenes Centralorganisation I og II, Lærernes Centralorganisation, Dansk Politiforbund, Dansk Sygeplejeråd, Akademikernes Centralorganisation, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd samt en række institutionelle investorer.

"Lån & Spar" vil fra starten have en aktiekapital på over 200 millioner kroner i kursværdi, der er skabt gennem konvertering af garantikapital og gennem en lukket ny-tegning af aktier.

Vi vil fra starten satse på at være lønmodtagernes bank. På dette felt har vi ekspertisen - en ekspertise, vi nu får endnu bedre muligheder for at udnytte, siger adm. direktør Peter Schou. Det vil afspejles meget tydeligt i de nye bankprodukter, vi snart præsenterer. Vi har en række på bedding, og selv om jeg ikke vil gå i detaljer, kan jeg dog sige så meget, at vi vil tilbyde privatkonti, der både byder på højere indlånsrenter og lavere udlånsrenter, end man normalt ser.

Yderligere oplysninger fås hos adm. direktør Peter Schou, tlf. 31 22 10 80.

Flådebesøg

Det britiske offshore patruljefartøj HMS ANGLESEY (ISLAND-klasse, P277) aflægger uofficielt besøg i Ålborg i perioden 2 - 6 FEB. Chef er kaptajnløjtnant S.C. Howard og samlet besætning omfatter 39 søfolk.

---ooOoo---

Det norske undervandsbådsdepotskib KNM HORTEN (A530) besøger Frederikshavn og Århus rutinemæssigt i perioden 28 JAN - 2 MAJ (ankomst Flådestation Frederikshavn 4 FEB kl. 1000). Chef er orlogskaptajn L.G. Larsen og besætningen består af 14 officerer samt 26 menige, i alt 40 mand.

---ooOoo---

De vesttyske minestrygere HAMELN og LABOE (type 343-klasse, M1092 og M1097) samt depotskibet MOSEL (RHEIN-klasse, A67) aflægger rutinebesøg i Frederikshavn 30 JAN - 14 FEB. Chef for

styrken er kommandørkaptajn N. Nolting og samlet besætning består af 280 mand.

---ooOoo---

De vesttyske minestrygere ACHERON, ATLANTIS, LORELEY, DIANA og MINERVA (FRAUENLOB-klasse, M2667, M2666, M2665, M2664 og 2663) tilhørende 7. minestrygereskadre aflægger rutinebesøg i København 9 - 12 FEB. Chef for styrken er kaptajnløjtnant J. Giese ombord i ACHERON. Besætningerne omfatter i alt 127 søfolk.

---ooOoo---

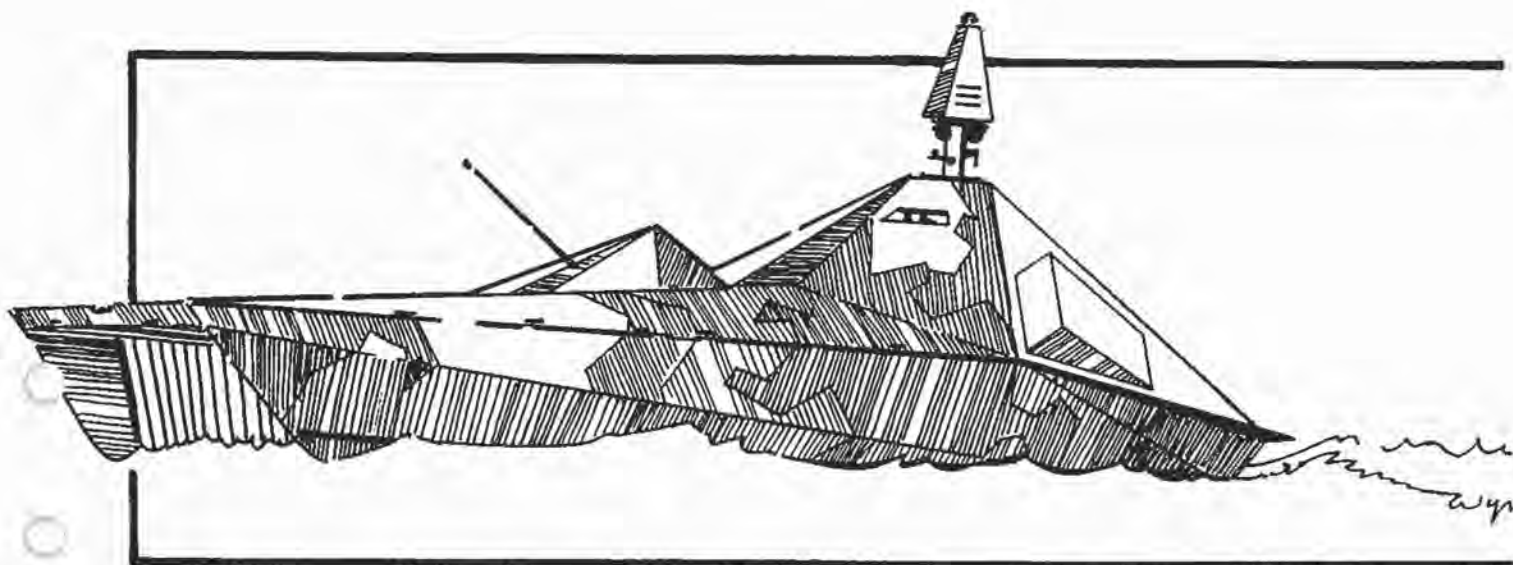
Det britiske hangarskib HMS ARK ROYAL (R07) aflægger uofficielt besøg i København i perioden 24-28 FEB. Chef er captain J.R. Brigstocke og samlet besætning omfatter 954 søfolk.

Udland kort

Hvad styrer udformningen af fremtidens orlogsfartøjer?

I den svenske marinestaben arbejder man nu på at definere opgaver for nye generationer af orlogsfartøjer, skriver UNDER SVENSK FLAG. Det vi sikkert ved er, at dem vi har idag falder for aldersgrænsen inden for kort tid. Hvis deres opgaver skal kunne løses i morgen kræver de erstatning. De typer som nu diskuteres er:

- korvet 2000
- patruljebåd 2000
- minejagtfartøj 2000

(UNDER SVENSK FLAG GRAFIK)

Testfartøjet bygges i plast og får et displacement på 140 tons. Fart over 40 knob. Armering består af Sjörobot 15, luftværn samt ubådsjagt- og minejagtudrustning.

De første enheder skal anskaffes lige efter forsvarsbeslutning 1991. For at forberede dette har regeringen anvist marinen midler til at teste den nye teknik. I sommer afgav Försvarets Materielverk derfor en bestilling på en testrig bygget på Karlskronavarvet. Den kaldes testrig, for klart at markere at den intet har at gøre med en prototype til en vis fartøjstype eller noget fartøj, som skal indgå i marinens krigsorganisation. Det er en testplatform, hvor vi skal tage chancen og prøve det aller nyeste og mest interessante indenfor fartøjskonstruktion. Erfaringerne fra prøven skal siden hen anvendes ved udformningen af kommende fartøjstyper.

Sverige har gennem tiderne ligget langt fremme når det gælder fartøjskonstruktioner. Vor historie indeholder mængder af eksempler på gode løsninger, ofte i spidsen for international udvikling.

Vi har nu fået unikke muligheder for at holde os i teten. Svensk kundskab og avanceret teknisk indsigt kan give os helt nye fartøjskonstruktioner indenfor de nærmeste år. Måske ikke kønne fartøjer, men fartøjer som løser sine opgaver effektivt og til en rimelig pris. Vi har chancen nu!

Fiskepleje og fritidsfiskeri

Nye regler for fritidsfiskere og fiskepleje fra 1990 skal sikre bestandene via udsætninger af forskellige fiskearter, skriver DANSK FISKERI TIDENDE. En pjece fra Fiskeriministeriet fortæller om de nye regler.

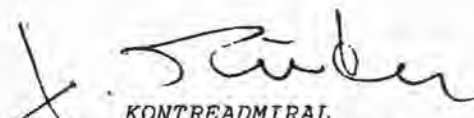
Fra 1990 skal også fritidsfiskerne yde et bidrag til fiskeplejen. Ved loven, som træder i kraft den 1. januar 1990, er det bestemt, at enhver fritidsfisker skal betale et bidrag til fiskeplejen på 250 kr. årligt. Dertil kommer et starttilskud.

Fritidsfiskerne vil selv få en afgørende indflydelse på, hvilke fisk eller andre aktiviteter inden for fiskeplejen, de ønsker pengene anvendt til.

Den hidtil kendte registrering og mærkeordning for fritidsfiskere bortfalder den 1. januar 1990. Herefter skal fritidsfiskeren blot hente et specielt giroindbetalingskort, som vil være fremlagt på alle landets postkontorer i januar måned, og indbetale 250 kr. Girokortet kan hele året fås hos én af Dansk Fritidsfisker Forbunds afdelinger. Man kan også få tilsendt indbetalingskortet ved at indsende en frankeret svarkuvert til ét af stederne.

Kun det specielle giroindbetalingskort kan bruges.

Postkvitteringen skal gemmes og gælder som fiskekort, der giver fritidsfiskeren ret til at drive sit fiskeri.

KONTREADMIRAL
INSPEKTØR FOR SØVÆRNET